

Sygn. akt I ACa 759/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Szczecin, 3 marca 2022 .

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

SSA Krzysztof Górski

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2022, na posiedzeniu niejawnym w Szczecinie

połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia spraw:

z powództwa Gminy Miasto S.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę i ustalenie,

oraz z powództwa Powiatu (...)

przeciwko Gminie Miasto S.

o zapłatę,

na skutek apelacji Gminy Miasta S. od rozstrzygnięć w obu sprawach zawartych w wyroku łącznym Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 29 lipca 2021 r. sygn. akt I C 1307/20,

I. oddala apelację w sprawie z powództwa Gminy Miasta S. przeciwko Powiatowi (...) o zapłatę i ustalenie;

II. zasądza od powódki Gminy Miasto S. na rzecz pozwanego kwotę 4050 zł (czterech tysięcy pięćdziesięciu złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty uprawomocnienia się orzeczenia, tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym w sprawie opisanej w punkcie I;

III. oddala apelację w sprawie z powództwa Powiatu (...) przeciwko Gminie Miasto S. o zapłatę;

IV. zasądza od pozwanej Gminy Miasto S. na rzecz powoda kwotę 4050 zł (czterech tysięcy pięćdziesięciu złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty uprawomocnienia się orzeczenia, tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym w sprawie opisanej w punkcie III;

- Krzysztof Górski -

Sygn. akt: I ACa 759/21

UZASADNIENIE

Gmina Miasto S., w pozwie z dnia 16 września 2020 r., przeciwko pozwanemu Powiatowi (...), wniosła o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 49.398,45 wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 7 lipca 2020 r. do dnia

zapłaty, a także ustalenie, że wierzytelności, obejmujące należności żądane przez pozwanego od powoda w oparciu o porozumienie nr (...) z dnia 22 lutego 2016 r., zawarte pomiędzy Gminą Miasto S. a Powiatem M., za miesiące IV, V, VI, VII, VIII i IX 2020 r. w kwotach miesięcznych po 8.195,01 zł, o łącznej kwocie 49.170,06 zł oraz żądane od tych kwot odsetki 183,74 zł, wynikające z noty odsetkowej, oraz dalsze – nie istnieją i nigdy nie powstały. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przypisanych.

Pozwany Powiat (...), w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Postępowanie w sprawie z powództwa Gminy Miasto S.-Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w S. przeciwko Powiatowi (...) o zapłatę i ustalenie zostało zarejestrowane pod sygn. akt I C 1307/20.

Z kolei w innej sprawie, Powiat (...), w pozwie z dnia 10 lutego 2021 r. (sprawa I C 308/21) przeciwko pozwanej Gminie Miasto S., wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 81.950,01 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi:

- a) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 15 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty,
- b) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 15 maja 2020 r. do dnia zapłaty,
- c) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 13 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty,
- d) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 10 lipca 2020 r. do dnia zapłaty,
- e) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 19 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty,
- f) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 12 września 2020 r. do dnia zapłaty,
- g) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 20 października 2020 r. do dnia zapłaty,
- h) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 18 listopada 2020 r. do dnia zapłaty,
- i) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 19 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty,
- j) od kwoty 8.195,01 zł od dnia 19 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty,

a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwana Gmina Miasto S. w piśmie procesowym z dnia 15 kwietnia 2021 r., stanowiącym odpowiedź na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w sprawie I C 308/21 w całości.

Postępowanie w sprawie z powództwa Powiatu (...) przeciwko Gminie Miasto S.-Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w S. o zapłatę zostało zarejestrowane pod sygn. akt I C 308/21.

Postanowieniem z dnia 8 marca 2021 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 308/21, sprawa z powództwa Powiatu (...) przeciwko Gminie Miasto S.-Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w S. została połączona do wspólnego rozpoznania i wyrokowania ze sprawą o sygn. akt I C 1307/20 z powództwa Gminy Miasto S.-Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w S. przeciwko Powiatowi (...) o zapłatę i ustalenie, a dalsze postępowanie prowadzone było pod sygn. akt I C 1307/20.

Wyrokiem z dnia 29 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w punkcie pierwszym rozstrzygnął pierwszą z wymienionych wyżej spraw i oddalił powództwo Gminy, w punkcie drugim w tej samej sprawie zasądził od powódki Gminy Miasto S. w S. na rzecz pozwanego Powiatu (...) kwotę 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

W punkcie trzecim (rozstrzygając drugą z połączonych spraw) zasądził od pozwanej Gminy Miasto S. – Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w S. na rzecz powoda Powiatu (...) kwotę 81.950,01 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

- a) 8.195,01 zł od 15 kwietnia 2020 r.,
- b) 8.195,01 zł od 15 maja 2020 r.,
- c) 8.195,01 zł od 13 czerwca 2020 r.,
- d) 8.195,01 zł od 10 lipca 2020 r.,
- e) 8.195,01 zł od 19 sierpnia 2020 r.,
- f) 8.195,01 zł od 12 września 2020 r.,
- g) 8.195,01 zł od 20 października 2020 r.,
- h) 8.195,01 zł od 18 listopada 2020 r.,
- i) 8.195,01 zł od 19 grudnia 2020 r.,
- j) 8.195,01 zł od 19 stycznia 2021 r.

Ponadto, w punkcie czwartym Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.098 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu oraz kwotę 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

U podstaw powyższego wyroku legły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne. Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w D. stanowi jednostkę organizacyjną Powiatu (...), działającą w formie jednostki budżetowej. Przeznaczona jest dla dzieci wymagających szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji oraz nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Placówka przeznaczona jest dla dzieci do 18 roku życia, którzy kierowani są do niej bezterminowo. Liczba miejsc w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. jest ograniczona i wynosi obecnie 42 miejsca. Wojewoda (...), uwzględniając specyfikę i zadania placówki, może zezwolić na umieszczenie większej liczby dzieci, nie więcej niż 45. Obecnie wszystkie miejsca są zajęte, a przyjmowanie do ww. placówki odbywa się według kolejności z listy oczekujących.

Zdarzają się sytuacje, kiedy małoletni umieszczeni w RPOT w D. wymagają czasowego leczenia szpitalnego/psychiatrycznego, wobec czego kierowani są do szpitali bądź innych ośrodków ku temu przeznaczonych celem leczenia. Wówczas miejsce w RPOT w D. jest gwarantowane i zachowywane dla takiego podopiecznego.

Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w D. posiada budżet w wysokości 4.500.000 zł, który corocznie jest niemal w całości wykorzystywany. Placówka ponosi zarówno koszty stałe, jak i zmienne. Koszty stałe obejmują wynagrodzenie dla wychowawców, terapeutów, zagwarantowanie miejsca, opłaty eksploatacyjne. Im więcej dzieci potrzebuje specjalistycznej pomocy, terapii, art. w zakresie neurologopedii, tym wyższe koszty ponoszone są na wypłaty wynagrodzeń. W skład kosztów zmiennych zalicza się żywienia, odzież, leki. Na opłacenie odzieży dla jednego dziecka przeznaczana jest kwota 550 zł rocznie. Stosunek kosztów stałych do zmiennych wynosi 70% do 30%.

Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 3 lutego 2016 r. o sygn. akt VIII Nsm 818/15 małoletni M. Z. (1) został umieszczony w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w D..

Gmina Miasto S. w dniu 22 lutego 2016 r. zawarła na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 2, art. 191 ust. 5 i art. 196 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.) z Powiatem (...) porozumienie nr (...) w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie w Regionalnej Placówce-Terapeutycznej w D. o następującej treści: Oświadczone, że przedmiotem porozumienia jest przyjęcie małoletniego M. Z. (1) i ustalenie warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej w D. (RPOT), prowadzonej przez Powiat (...) na podstawie Porozumienia Nr (...) zawartego w dniu 24 lipca 2014 r. oraz Aneksu Nr (...) z dnia 3 grudnia 2015 r., pomiędzy Województwem (...), reprezentowanym przez Zarząd Województwa (...) a Powiatem (...), reprezentowanym przez Zarząd Powiatu w sprawie powierzenia Powiatowi (...) zadania publicznego w zakresie uruchomienia i prowadzenia Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej (§1 ust. 1). Zobowiązany do przekazywania środków finansowych jest Miasto S., właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej (§1 ust. 2). Informacje o dziecku zawarte są w skierowaniu Nr (...) z 28 stycznia 2016 r. (§1 ust. 3).

Miasto S. zobowiązało się do przekazywania środków finansowych na utrzymanie dziecka, o którym mowa w § 1 ust. 1 niniejszego porozumienia, umieszczonego w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. w wysokości ustalonej Zarządzeniem Marszałka Województwa (...), ogłaszanym co roku w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) do 31 marca danego roku (§ 2 ust. 1). Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w placówce w 2015 roku, ustalone zgodnie z art. 196 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wynoszą 5.910,08 zł (§ 2 ust. 2). Zmiana wysokości średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka w placówce, ogłaszana co roku w Dzienniku Urzędowym Województwa (...), powoduje automatyczną zmianę wysokości opłat wynikających z niniejszego porozumienia od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym ogłoszenie zostało opublikowane, bez konieczności sporządzania aneksu (§ 2 ust. 3). O każdorazowej zmianie wysokości średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka w placówce, ustalonych zgodnie z art. 196 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, także o terminie ich ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa (...), Miasto S. zostanie powiadomione pismem przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzime w M. (§ 2 ust. 4). Miasto S. zobowiązuje się do comiesięcznego przekazywania środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce w wysokości określonej w § 2 ust. 2 niniejszego porozumienia (§ 3 ust. 1). Przekazywanie środków finansowych ustalonych w sposób i na warunkach, o których mowa w ust. 1 następować będzie w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania noty księgowej wystawionej za kolejne miesiące pobytu w placówce na „Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w S. ul. (...), (...)-(...) S.”, na rachunek bankowy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w M. Nr (...) z dopiskiem: „Porozumienie Nr (...) z dnia..... 2016 r. za m-c/rok” (§ 3 ust. 2). Za datę dokonania płatności, o której mowa w ust. 1, przyjmuje się datę uznania rachunku bankowego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w M. (§ 3 ust. 3). W razie niedotrzymania ustalonego terminu przekazywania środków finansowych, przysługuje prawo żądania odsetek za czas opóźnienia (§ 3 ust. 4). Za dziecko przyjęte do placówki lub opuszczające placówkę w trakcie miesiąca, należną kwotę ustala się, dzieląc średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w placówce, przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni pobytu dziecka (§ 3 ust. 5). Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w M., do 15 dnia każdego kolejnego miesiąca, przekaże Miastu S. informację zawierającą imię i nazwisko dziecka oraz liczbę dni spędzonych przez dziecko w placówce w miesiącu poprzednim (§ 3 ust. 6). W sytuacji, gdy środki zostały przekazane przez Miasto S. w miesiącu, w którym dziecko zakończyło pobyt w placówce, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w M. zobowiązane jest dokonać zwrotu środków, stosując rozliczenie, o którym mowa w ust. 6, w ciągu 10 dni od dnia otrzymania zwrotu środków z Regionalnej Placówki Opiekuńczo – Terapeutycznej w D., na następujący rachunek bankowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w S. nr (...) (§ 3 ust. 7). Powiat (...) za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w M. zobowiązuje się do złożenia Miastu S. pisemnej informacji o sposobie wykorzystania środków finansowych, o których mowa w § 2 ust. 1 i 2 niniejszego porozumienia w terminie do 31 stycznia roku następnego (§ 3 ust. 8). Zmiana rachunków bankowych, o których mowa w ust. 2 i ust. 8, nie wymaga sporządzenia

aneksu do niniejszego porozumienia. O dokonaniu zmiany Strony zawiadomione zostaną stosownym pismem (§ 3 ust. 9). Warunki pobytu dziecka w placówce reguluje Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720 ze zm. (§ 4). Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w M. zawiadamia Miasto S. o każdej zmianie sytuacji związanej z pobytem dziecka w placówce (§ 5). Porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania, z mocą obowiązująca od 2 lutego 2016 r. na czas trwania pobytu dziecka w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej (§ 6). Ewentualne spory powstałe w związku z wykonywaniem niniejszego porozumienia Strony będą starały się rozstrzygać polubownie. W przypadku braku porozumienia spór zostanie poddany pod rozstrzygnięcie właściwego sądu powszechnego w Myśliborzu (§ 7). Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zgody obu stron wyrażonej w formie aneksu do porozumienia pod rygorem nieważności, z zastrzeżeniem § 2 ust. 3 i § 3 ust. 9 (§ 8). Porozumienie sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, dwa egzemplarze dla Powiatu (...), jeden dla Miasta S. (§ 9). W sprawach nieuregulowanych w niniejszym porozumieniu stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, Dz. U. z 2014 r., poz. 121 ze zm., ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.), ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm. oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 ze zm. (§ 10).

Zgodnie z obowiązującym w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. Regulaminem Organizacyjnym z dnia 23 października 2014 r.:

- § 16 ust. 1 – Do Placówki dziecko kieruje samorząd województwa na wniosek powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka po zasięgnięciu opinii Dyrektora Placówki;

- § 16 ust. 2 – Przy kierowaniu dziecka do Placówki powiat właściwy przekazuje dostępną dokumentację dziecka zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 291 poz. 1720);

- § 18 ust. 1 – Pobyt w Placówce ustaje w przypadku: 1) powrotu dziecka do rodziców, 2) zakwalifikowania dziecka do innej formy opieki, 3) orzeczenia sądu o zakończeniu pobytu dziecka w Placówce.

Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie małoletniego M. Z. (1), przebywającego w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D., wynosiły: w okresie od 1 września 2019 r. do 29 lutego 2020 r. po 7.923,74 zł/miesiąc (łącznie 47.542,44 zł), od dnia 1 marca 2020 r. po 8.195,01 zł/miesiąc.

W wykonaniu postanowień porozumienia z 22 lutego 2016 r. nr (...) Gmina Miasto S., na podstawie przekazywanych not księgowych, uiściła na konto Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w M. w okresie od września 2019 r. do 31 marca 2020 r. kwotę 55.737,45 zł.

Wnioskiem z dnia 27 lutego 2018 r. Dyrektor Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. zwrócił się do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydziału Rodzinnego i Nieletnich o zmianę postanowienia tego Sądu z dnia 9 listopada 2015 r. wydanego w sprawie VIII Nsm 990/15 a dotyczącego małoletniego M. Z. (1) – poprzez umieszczenie dziecka w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej. W toku tego postępowania, podczas kontroli w Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w S., lekarz prowadzący – z uwagi na brak postępów leczenia oraz nasilające się agresywne i destrukcyjne wobec otoczenia zachowania – zalecił umieszczenie małoletniego w Zakładzie(...), będącego jednostką organizacyjną Ośrodka (...) Sp. z o.o. w K.. W związku z powyższym Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydział Rodzinny i Nieletnich, postanowieniem z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie o sygn. akt VIII Nsm 235/18 o zmianę postanowienia w zakresie władzy rodzicielskiej nad małoletnim M. Z. (1), udzielił z urzędu zabezpieczenia na czas trwania postępowania poprzez upoważnienie Dyrektora Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. do samodzielnego dokonania wszelkich czynności faktycznych i prawnych niezbędnych do umieszczenia na leczenie psychiatryczne małoletniego M. Z. (1) w Zakładzie (...), będącego jednostką organizacyjną Ośrodka (...) Sp. z o.o. w K. (...) ul. (...). W wykonaniu powyższego postanowienia małoletni M. Z. (1) w dniu 24 września 2019 r. został przekazany do Zakładu (...) w Z. i umieszczony w Ośrodku (...) w K.. Przy przekazaniu

małoletniego M. Z. (1) do Ośrodka (...) w K., wychowawca wyposażył małoletniego w prowiant na okres 3-4 miesięcy, nową odzież, jak i środki higieniczne.

Wnioskiem z dnia 27 lutego 2018 r. Dyrektor Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. zwrócił się do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydziału Rodzinnego i Nietletnich o pozbawienie władzy rodzicielskiej biologicznych rodziców małoletniego M. Z. (1). Postępowanie w tej sprawie zostało wszczęte z urzędu postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydziału Rodzinnego i Nietletnich z dnia 3 lipca 2019 r. w sprawie o sygn. akt VIII Nsm 623/19. Postanowieniem z 24 września 2019 r. Sąd ten połączył ww. sprawę ze sprawą o sygn. VIII Nsm 238/18, celem łącznego prowadzenia i orzekania.

W toku tego postępowania Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w S. Dział Pieczy Zastępczej zwrócił się do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydziału Rodzinnego i Nietletnich z wnioskiem o wyjaśnienie, komu – w związku z umieszczeniem małoletniego M. Z. (1) w Ośrodku (...) w K. – przysługuje prawo wykonywania bieżącej pieczy nad tym małoletnim. Sąd ten, pismem z dnia 3 sierpnia 2020 r., wyjaśnił, że obowiązek ten i prawo wykonywania bieżącej pieczy nad małoletnim M. Z. (1) należy do kierującego zakładem, w którym dziecko przebywa, tj. Ośrodka Leczniczko-Rehabilitacyjnego (...) ul. (...) K..

Pismem z dnia 22 listopada 2019 r. Dyrektor Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. zwrócił się do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydziału Rodzinnego i Nietletnich o zmianę postanowienia tego Sądu wydanego w sprawie VIII Nsm 990/15 w dniu 9 listopada 2015 r. zwalnającego małoletniego M. Z. (1) z pobytu w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. poprzez umieszczenie małoletniego w Zakładzie (...), będącego jednostką organizacyjną Ośrodka (...) w K.. Wniosek motywowany był tym, że małoletni został umieszczony w dniu 24 września 2019 r. w ww. placówce i objęty systemem pieczy zastępczej, a jego pobyt jest opłacany art. ze środków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, a bez wydania postanowienia zmieniającego umieszczenie małoletniego w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D., Placówka ta nie ma podstaw do wykreślenia małoletniego z listy wychowanków. W tej sytuacji dwa podmioty prawne wykazują M. Z. (1) na liście wychowanków przez co dochodzi do sytuacji podwójnego finansowania, które Placówka będzie zobligowana zwrócić do właściwego PCPR, a dodatkowo blokowane jest miejsce dla kolejnego dziecka oczekującego na przyjęcie i objęcie specjalistyczną formą pomocy.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, postanowieniem z 27 stycznia 2021 r. w sprawie VIII Nsm 235/18, zmienił postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 3 lutego 2016 r. wydane w sprawie VIII Nsm 818/15 o tyle, że umieścił małoletniego M. Z. (1), urodzonego (...) w P., w Ośrodku (...) Sp. z o.o. Kamienic, ul. (...), (...)-(...) Z.. Powyższe postanowienie uprawomocniło się z dniem 4 lutego 2021 r. i z tym dniem małoletni M. Z. (1) został skreślony z listy wychowanków Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D..

Małoletni M. Z. (1) nie przebywał faktycznie w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. od dnia 24 września 2019 r. do 4 lutego 2021 r. W tym czasie, na mocy postanowień Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2019 r. i z dnia 27 stycznia 2021 r., przebywał on w Ośrodku (...) Sp. z o.o. K., ul. (...), (...)-(...) Z.. Przez ten czas Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w D. kontaktowała się z Ośrodkiem w K., który nie potrzebował środków finansowych ze strony RPOT w D..

W okresie pobytu małoletniego M. Z. (1) w Ośrodku (...) w K., Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w D. pomimo nieobecności małoletniego w tej placówce, ponosiła zarówno stałe, jak i zmienne koszty.

Od czasu kiedy małoletni M. Z. (1) został przyjęty na leczenie psychiatryczne do Ośrodka (...) w K., Placówka w D. nie przyjęła żadnego małoletniego na jego miejsce, ponieważ owo miejsce zatrzymane zostało dla małoletniego, którego możliwość powrotu do placówki mogła nastąpić w każdej chwili.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w M. wystawiło Gminie Miasto S. w okresie od kwietnia 2020 r. do stycznia 2021 r. następujące noty księgowe:

- a) nr (...) z dnia 2 kwietnia 2020 r. (doręczoną w dniu 7 kwietnia 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 kwietnia 2020 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r.,
- b) nr (...) z dnia 4 maja 2020 r. (doręczoną w dniu 7 maja 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 maja 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r.,
- c) nr (...) z dnia 2 czerwca 2020 r. (doręczoną w dniu 5 czerwca 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 czerwca 2020 r. do dnia 30 czerwca 2020 r.,
- d) nr (...) z dnia 1 lipca 2020 r. (doręczoną w dniu 2 lipca 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 lipca 2020 r. do dnia 31 lipca 2020 r.,
- e) nr (...) z dnia 7 sierpnia 2020 r. (doręczoną w dniu 11 sierpnia 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 sierpnia 2020 r. do dnia 31 sierpnia 2020 r.,
- f) nr (...) z dnia 1 września 2020 r. (doręczoną w dniu 4 września 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 września 2020 r. do dnia 30 września 2020 r.,
- g) nr (...) z dnia 2 października 2020 r. (doręczoną w dniu 12 października 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 października 2020 r. do dnia 31 października 2020 r.,
- h) nr (...) z dnia 2 listopada 2020 r. (doręczoną w dniu 10 listopada 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 listopada 2020 r. do dnia 30 listopada 2020 r.,
- i) nr (...) z dnia 1 grudnia 2020 r. (doręczoną w dniu 11 grudnia 2020 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 grudnia 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.,
- j) nr (...) z dnia 4 stycznia 2021 r. (doręczoną w dniu 11 stycznia 2021 r.) na kwotę 8.195,01 zł tytułem utrzymania M. Z. (1) w RPOT w D. w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 stycznia 2020 r.

Nadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w M. wystawiło Gminie Miasto S. noty odsetkowe:

- nr (...) z 9 lipca 2020 r. na kwotę 183,74 zł, obejmującą należności odsetkowe w związku z wystawionymi notami księgowymi nr (...) z 2 kwietnia 2020 r., nr (...) z 4 maja 2020 r. oraz nr (...) z 2 czerwca 2020 r., wzywając do zapłaty ww. kwoty odsetek naliczonych na dzień 30 czerwca 2020 r.,

- nr (...) z 31 grudnia 2020 r. na kwotę 163,45 zł, obejmującą należności odsetkowe w związku z wystawionymi notami księgowymi nr (...) z 2 października 2020 r., nr (...) z 2 listopada 2020 r., nr (...) z 1 grudnia 2020 r., wzywając do zapłaty ww. kwoty odsetek naliczonych na dzień 31 grudnia 2020 r.

Gmina Miasto S. zwróciła ww. noty księgowe i odsetkowe bez realizacji płatności z nich wynikających, powołując się na okoliczność, że małoletni M. Z. (1) od 24 września 2019 r. przebywa w Ośrodku Leczniczo-Rehabilitacyjnym w K..

Strony wymieniały też korespondencję dotyczącą zasadności naliczenia ww. należności, ale ostatecznie nie doszły do porozumienia w tym zakresie.

Obecne koszty wyżywienia i zakwaterowania w Ośrodku Leczniczo-Rehabilitacyjnym w K. ponosi gmina P.. Faktury za pobyt wystawiane są co miesiąc na powiat (...) oraz uiszczane na bieżąco. Zawarty kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia pozwala na pokrycie wszystkich wykonywanych usług medycznych, zaś zakwaterowanie i wyżywienie opłacane jest ze środków otrzymywanych przez ww. powiat. Rodzice biologiczni nie ponoszą żadnych kosztów z tytułu leczenia dziecka w tym zakładzie, pomimo ich pisemnego zobowiązania oraz wyroku Sądu Rejonowego w Myśliborzu z 18 czerwca 2020 r., sygn. akt II RC 133/19.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że powództwo Gminy Miasto S. zasługiwało na oddalenie, natomiast powództwo Powiatu (...) zasługiwało na uwzględnienie w całości. Wyjaśnił, że w sprawie z powództwa Gminy Miasto S. przeciwko Powiatowi (...), powódka domagała się od pozwanego zapłaty kwoty 49.398,45 wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 7 lipca 2020 r. do dnia zapłaty oraz ustalenia nieistnienia należności w kwocie 49.170,06 zł wraz z żądanymi od tych kwot odsetkami w wysokości 183,74 zł, wynikającymi z noty odsetkowej oraz ustalenia, że dalsze należności nie istnieją i nigdy nie powstały. Gmina Miasto S. wskazała, że na żądaną kwotę 49.398,45 zł składają się następujące kwoty: a) 1.584,74 zł za okres – 25-30 września 2019 r., b) 23.771,22 zł (7.923,74 zł x 3) za okres październik-grudzień 2019 r., c) 15.847,48 zł (7.923,74 zł x 2) za okres styczeń-luty 2020 r. oraz d) 8.195,01 zł za marzec 2020 r., których domaga się za okres utrzymywania M. Z. (1) w placówce od września 2019 r. do marca 2020 r. Z kolei w zakresie ustalenia nieistnienia należności, kwota 49.170,06 zł obejmuje należności żądane przez pozwanego od powódki w oparciu o porozumienie nr (...) z dnia 22 lutego 2016 r., zawarte pomiędzy Gminą Miasto S. a Powiatem M., za okres od kwietnia do września 2020 r. w kwotach miesięcznych po 8.195,01 zł. W ocenie powódki, postanowienie w sprawie VIII Nsm 235/18 Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 4 czerwca 2019 r. upoważniło do dokonania zmiany podmiotu sprawującego bieżącą pieczę nad małoletnim M. Z. (1), wobec czego wykonywana przez powódkę bieżąca piecza przestała być wykonywana. Od czasu zmiany placówki przez małoletniego, tj. 24 września 2019 r., całość bieżącej pieczy nad małoletnim sprawował Dyrektor Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczo-Psychiatrycznego (...), wobec czego brak było podstaw do finansowania przez Gminę Miasto S. pobytu podopiecznego w ośrodku w D., podczas gdy został on umieszczony w innej placówce.

Natomiast w powództwie Powiatu (...) przeciwko Gminie Miasto S., powód domaga się od pozwanej zapłaty kwoty 81.950,01 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od kwietnia 2020 r. do stycznia 2021 r., argumentując, że kwoty te stanowią nieopłacone należności przez pozwaną za okres od kwietnia 2020 r. do stycznia 2021 r. za utrzymanie M. Z. (1) w placówce. Strona powodowa wskazywała, że piecza zastępcza nad małoletnim nadal przysługuje Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D., wobec czego podopieczny wciąż jest umieszczony we wskazanym ośrodku. Zdaniem Powiatu (...), postanowienie sądu rodzinnego z dnia 4 czerwca 2019 r. nie odnosi się do zmiany pieczy zastępczej, jak i nie zmienia faktu umieszczenia małoletniego w instytucjonalnej pieczy zastępczej w RPOT w D., a jedynie upoważniło dyrektora tej placówki do zapewnienia małoletniemu leczenia psychiatrycznego, którego wymagał jego stan zdrowia.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dalej u.w.r.) piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Sprawowana jest w formie rodzinnej bądź instytucjonalnej (art. 34 u.w.r.). Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym; przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych; zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych (art. 33 u.w.r.). Piecza zastępcza ma być sprawowana nie tylko w przypadku, gdy rodzicom władza rodzicielska została odebrana, ograniczona bądź zawieszona. Ma być sprawowana w każdym przypadku niemożności zapewnienia przez rodziców opieki i wychowania dziecka, a zatem również w przypadkach, gdy nie zachodzą zmiany we władzy rodzicielskiej rodziców i ich władza nad dzieckiem jest pełna. Wskazuje na to, podobnie jak w ustawie o pomocy społecznej, prawo do umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka (art. 35 ust. 2 ustawy). Pieczę zastępczą organizuje powiat. W zakres tego obowiązku wchodzi organizacja nie tylko rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, ale również placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz finansowanie tej pieczy.

W myśl art. 35 ust. 1 u.w.r. umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 35a, art. 58 ust. 1 pkt 2 i 3 i art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3. Do umowy stosuje się odpowiednio przepisy art. 54 ust. 3 pkt 1-4, 11 i 14, ust. 4 i 6-8 (ust. 3). Umowa wygasa z chwilą zakończenia przez sąd postępowania z

zakresu pieczy zastępczej (ust. 4). Zgodnie z art. 109 § 2 pkt 5 k.r.o. sąd opiekuńczy, jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, wydaje odpowiednie zarządzenia i może zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych w zakresie niezbędnych szkoleń określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej. W przedmiocie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej sąd orzeka z urzędu (art. 570 k.p.c.) bądź na wniosek rodziców złożony na podstawie art. 100 § 1 k.r.o. Postanowienie w przedmiocie umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej wydaje sąd opiekuńczy miejsca zamieszkania osoby, której postępowanie ma dotyczyć, a w braku miejsca zamieszkania – sąd opiekuńczy miejsca jej pobytu.

Następnie Sąd I instancji wskazał, że porozumienie zawarte przez strony w dniu 22 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia M. Z. (1) oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków zawarte zostało na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 2, art. 191 ust. 5 oraz art. 196 u.w.r. Zgodnie z art. 191 ust. 1 u.w.r., powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi: wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka; średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym; wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie. Nadto, zgodnie z art. 191 ust. 5 u.w.r., powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z powiatem, o którym mowa w ust. 1-4, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie małoletniego w placówce, zostały szczegółowo zdefiniowane w art. 196 u.w.r. Zgodnie z tym przepisem średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego. Ustalając średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, nie uwzględnia się dodatku, o którym mowa w art. 113a, oraz dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a (ust. 1). Ustalając średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio wydatki przeznaczone na działalność jednostki obsługującej, o której mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511, 1571 i 1815), i jednostki, której zlecono realizację obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych na podstawie art. 94 (ust. 2). Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej są ustalane przez starostę, a w przypadku regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych przez marszałka województwa, i ogłaszane odpowiednio przez starostę lub marszałka województwa w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku (ust. 3). Warunki pobytu dziecka w placówce regulowało Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292 poz. 1720 ze zm.)

W ocenie Sądu Okręgowego, punkt wyjścia do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy stanowi porozumienie zawarte pomiędzy stronami w dniu 22 lutego 2016 r. oraz wskazane wyżej przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sąd ten zważył, że żadna ze stron nie kwestionowała zasadności pobytu małoletniego M. Z. (1) na leczeniu psychiatrycznym w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczo-Psychiatrycznym w Z. ani kwot należnych za utrzymanie małoletniego w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D., które wynikają z § 2 ust. 1

porozumienia. Spór między stronami sprowadzał się natomiast do ustalenia, który z podmiotów – Gmina Miasto S. czy Powiat (...) zobowiązany był do pokrywania wydatków na opiekę i wychowanie małoletniego M. Z. (1) w czasie przebywania przez niego na leczeniu psychiatrycznym w Zakładzie Pielęgniarsko-Opiekuńczo-Psychiatrycznym w Z., stanowiącym oddział Zakładu w K.. Strony odmiennie interpretowały okoliczność, który z podmiotów sprawował bieżącą pieczę nad małoletnim M. Z. (1) w dacie od dnia 24 września 2019 r. oraz wynikający z tego obowiązek ponoszenia opłat za utrzymanie podopiecznego.

Sąd Okręgowy, po przeanalizowaniu całego materiału dowodowego, doszedł do wniosku, że nie nastąpiła zmiana bieżącej pieczy zastępczej nad małoletnim M. Z. (1), a tym samym Gmina Miasto S. do dnia 27 stycznia 2021 r. zobligowana była przekazywać środki finansowe na utrzymanie małoletniego M. Z. (1) zgodnie z postanowieniami porozumienia zawartego z Powiatem (...) w dniu 22 lutego 2016 r. W ocenie Sądu I instancji, w postanowieniu z dnia 3 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy posłużył się zwrotem „umieszcza małoletniego [...] w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w D. [...]”, które to orzeczenie czyniło zadość dyspozycji art. 109 § 2 pkt 5 w zw. z § 1 k.r.o. W ten sposób Sąd powierzył ww. placówce bieżącą pieczę nad małoletnim. W rezultacie, do czasu zakończenia postępowania o zmianę orzeczenia w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnim, to na wskazanej placówce spoczywał obowiązek ponoszenia wszystkich kosztów związanych z utrzymaniem małoletniego. Natomiast udzielenie przez sąd rodzinny zabezpieczenia z dnia 4 czerwca 2019 r. poprzez upoważnienie dyrektora Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w D. do samodzielnego dokonania czynności faktycznych i prawnych niezbędnych do umieszczenia na leczenie psychiatryczne małoletniego M. Z. (1) w ZPOP w Z. nie stanowi zmiany postanowienia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Przede wszystkim za takim przyjęciem przemawia sama konstrukcja sentencji postanowienia, której wykładnia językowa daje asumpt do uznania, że określało ono jedynie sposób realizacji tej pieczy. Wskazane postanowienie zostało wydane celem zapewnienia małoletniemu pomocy psychiatrycznej, która będzie adekwatna do jego stanu zdrowotnego. Nie można utożsamiać udzielenia przez Sąd upoważnienia danemu podmiotowi, a w tym przypadku wyrażenia zgody na organizację procesu leczenia małoletniego, ze zmianą formy pieczy zastępczej. Takie zapatrywanie godziłoby w prawa logiki.

Zdaniem Sądu Okręgowego, umieszczenie M. Z. (1) na leczeniu psychiatrycznym nie oznaczało więc zmiany jego miejsca pobytu na zakład, w którym owo leczenie się odbywało, niezależnie od czasu jego trwania. Jak zeznała świadek K. S. na rozprawie w dniu 5 maja 2021 r. – nie sposób było ocenić czasu trwania leczenia małoletniego. Decyzyjność w tym zakresie posiadał jedynie zespół psychiatrów, których konsylia odbywały się od dwóch do czterech razy w roku. Zdaniem Sądu, pobyt podopiecznego w Zakładzie w K. należy traktować podobnie jak każdy inny pobyt poza głównym ośrodkiem. Taka sytuacja nie różni się od tej, w której małoletni udałby się na wypoczynek letni/zimowy bądź przebywałby w szpitalu w celu krótko/długotrwałego leczenia. We wskazanych przypadkach również doszłoby do faktycznej zmiany miejsca pobytu dziecka, co nie oznacza, że placówka opiekuńczo-terapeutyczna w D. zwolniona zostałaby z obowiązku zachowywania przez ten czas miejsca dla małoletniego. Wniosek ten Sąd oparł o analizę zeznań świadków – M. L., K. S. i J. K.. Od czasu bowiem, kiedy małoletni M. Z. (1) został przyjęty na leczenie psychiatryczne do Zakładu w K., placówka w D. nie przyjęła nikogo innego na jego miejsce. Oczywistym jest, że M. Z. (1) mógł powrócić z leczenia niedługo po opuszczeniu RPOT w D., w związku z czym musiał mieć zapewnione miejsce w placówce, w której został formalnie umieszczony przez sąd. Zaakcentowania wymaga, że leczenie psychiatryczne, jako jedno z najtrudniejszych do przewidzenia w efektach, mogło – i jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie – trwać długo, ponieważ ponad rok. Jednakże pozbawienie małoletniego możliwości powrotu do Ośrodka w D., w którym został umieszczony, oznaczałoby, że nie miałby on zapewnionego faktycznego miejsca pobytu. Oczywistym jest więc, że owo miejsce zostało zatrzymane dla małoletniego, który mógł powrócić do placówki w każdej chwili.

Sąd Okręgowy zaznaczył również, że Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w D. stanowi jednostkę dedykowaną dzieciom z różnymi obciążeniami, wymagającymi specjalistycznej opieki i rehabilitacji właśnie z uwagi na swój stan zdrowia. Nie powinna stanowić zaskoczenia okoliczność, że podopieczny prędzej czy później trafi do szpitala, czy na ukierunkowane leczenie do danego zakładu celem odbycia terapii w określonym zakresie. Sam fakt, że podopieczny przebywa poza placówką dłużej niż życzyłaby sobie tego Gmina Miasto S. nie uprawnia jej do uznania, że nastąpiła zmiana bieżącej pieczy, która to miała miejsce dopiero w dniu 27 stycznia 2021 r. poprzez wydanie

przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie postanowienia w sprawie VIII Nam 235/18. Treść wskazanego postanowienia jednoznacznie wskazuje, że zmianie ulega postanowienie z dnia 3 lutego 2016 r. (umieszczające małoletniego w RPOT w D.) poprzez umieszczenie M. Z. (1) w Ośrodku Leczniczo-Rehabilitacyjnym w Z.. Do tego czasu nie była dokonywana więc zmiana podmiotu czy formy pieczy zastępczej.

Sąd I instancji zważył, że konsekwencją ustalenia, iż Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. do momentu zmiany postanowienia, która nastąpiła w styczniu 2021 r. przysługiwała piecza zastępcza nad małoletnim, było w następnej kolejności odniesienie się do zapisów porozumienia z dnia 22 lutego 2016 r. łączącego strony, które to przemawiało za zasadnością braku zwalniania Gminy Miasto S. z obowiązku ponoszenia kosztów związanych z pobytem małoletniego w pierwotnym ośrodku. Z treści art. 196 u.w.r. (stanowiącego podstawę prawną porozumienia z dnia 22 lutego 2016 r.) wynika, że średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego. Zapis ten oznacza, że środki przekazywane przez powoda dla RPOT w D. mają pokrywać nie tylko wydatki przewidziane na rzecz małoletniego, ale i koszty funkcjonowania całej placówki.

W ocenie Sądu Okręgowego, błędnym byłoby więc przyjęcie, że obowiązek uiszczania opłat przez właściwy powiat skorelowany jest jedynie w wypadku fizycznego przebywania podopiecznego w placówce. Takiemu stwierdzeniu przeczy treść art. 191 ust. 5 u.w.r., zgodnie z którym powiat, na terenie którego funkcjonuje mogąca przyjąć dziecko placówka, zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zaś ten punkt zawiera zapis o średnich miesięcznych wydatkach przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce. Gmina Miasto S. w § 2 ust. 1 porozumienia zobowiązała się do przekazywania środków finansowych na „utrzymanie dziecka” w wysokości ustalonej Zarządzeniem Marszałka Województwa (...) ogłaszanym do dnia 31 marca danego roku, a w § 2 ust. 2 i ust. 4 porozumienia wprost odwołano się do tego, że średnie miesięczne wydatki ustalone są corocznie na podstawie art. 196 u.w.r. W 2019 r. wynosiły one 7.923,74 zł na miesiąc, zaś w 2020 r. – 8.195,01 zł na miesiąc. Również w § 3 ust. 1 pozwany zobowiązał się do comiesięcznego przekazywania środków finansowych na utrzymanie małoletniego w placówce w wysokości określonej w § 2 ust. 2 porozumienia. Nadto, kosztami utrzymania dziecka w rozumieniu zawartego porozumienia nie są wyłącznie koszty faktycznie wygenerowane przez dziecko. Placówka ponosi, bowiem zarówno koszty stałe, jak i zmienne, które – jak wykazał materiał dowodowy – nie uległy zmniejszeniu. Do kosztów stałych należy wynagrodzenie dla wychowawców, terapeutów, zagwarantowanie miejsca dla podopiecznego, czy opłaty eksploatacyjne. W skład kosztów zmiennych zalicza się wyżywienie, odzież, leki. Jest więc oczywistym, że mimo faktycznej nieobecności M. Z. (1), ośrodek ten nadal ponosił wysokie stałe koszty, zwłaszcza bacząc na duży metraż placówki i związane z tym opłaty za media, jak i okoliczność, że w placówce może przebywać 42 podopiecznych, zaś każdy z nich wymaga specjalistycznej opieki w innej sferze – a co za tym idzie – generuje to wysokie koszty w zakresie wynagrodzeń terapeutów z różnych dziedzin. Całość powyższych rozważań daje wniosek, że środki przekazywane przez Gminę Miasto S. dla Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D., mają pokrywać koszty funkcjonowania całej placówki, a nie jedynie faktyczne wydatki, które byłyby wydatkowane na małoletniego M. Z. (1) w danym miesiącu.

W świetle powyższych okoliczności, Sąd Okręgowy uznał, że zobowiązanie Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. do zachowania miejsca dla małoletniego M. Z. (1) w czasie jego leczenia psychiatrycznego, na podstawie postanowień porozumienia, obligowało Gminę Miasto S. do pokrywania kosztów pobytu tego podopiecznego w placówce, zapewniając jej środki na bieżącą działalność, nawet wtedy, gdy ten małoletni faktycznie w tym czasie w placówce nie przebywał. Okoliczności sprawy nie wskazują, żeby na skutek nieobecności małoletniego koszty ponoszone na utrzymanie placówki uległy zmniejszeniu, co – w połączeniu w okolicznością – że przy stałej liczbie 42 miejsc w placówce postanowienie tymczasowe z 4 czerwca 2019 r. nie uprawniało do przyjęcia kolejnego podopiecznego, musi implikować ocenę, iż Gmina Miasto S. nadal była obowiązana do przekazywania środków finansowych stosownie do porozumienia z 22 lutego 2016 r. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że do czasu wydania przez sąd rodzinny stosownego rozstrzygnięcia w zakresie zmiany bieżącej pieczy, a takie miało

miejsce dopiero w dniu 27 stycznia 2021 r., Gmina Miasto S. zobligowana była ponosić koszty utrzymania M. Z. (1) zgodnie z postanowieniami umowy, wobec czego powództwo w zakresie żądania zwrotu kwoty wpłaconej w wysokości 49.398,45 zł, jak i domagania się ustalenia nieistnienia należności w okresie od kwietnia 2020 r. do września 2020 r. uznano za bezzasadne, a jako takie podlegające oddaleniu, o czym Sąd orzekł w punkcie I. wyroku. Konsekwencją powyższych ustaleń było uwzględnienie w całości powództwa Powiatu (...) o zasądzenie od Gminy Miasto S. kwoty 81.950,01 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi, o czym Sąd orzekł w punkcie III. wyroku.

Sąd wyjaśnił, że stan faktyczny sprawy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, z wyłączeniem załączonych przez Gminę Miasto S. wyroku Sądu Rejonowego w Myśliborzu sygn. akt I C 362/18 oraz wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt II Ca 806/19, które, zdaniem Sądu Okręgowego, nie byłyby przydatne z punktu widzenia rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, z uwagi na to, iż stan faktyczny tamtych spraw odbiegał od przedmiotowego. Za w pełni wiarygodne i przydatne dla ustalenia stanu faktycznego Sąd I instancji uznał dowody w postaci zeznań świadków M. L., K. S. i J. K.. Świadkowie ci szczegółowo rozwinęli kwestię ponoszenia kosztów utrzymania dziecka w RPOT w D.. Z ich zeznań wynikało, że Ośrodek w D. posiada stałą liczbę miejsc, ponosi zarówno koszty stałe, jak i zmienne oraz istnieje obowiązek zagwarantowania małoletniemu miejsca i ponoszenia związanych z tym kosztów także wtedy, gdy ten przebywa na leczeniu szpitalnym psychiatrycznym poza Ośrodkiem. W ocenie Sadu Okręgowego, zeznania świadka J. T. miały niewielki walor dowodowy, bowiem świadek ten wskazał jedynie ogólne informacje, niebędące przydatnymi w niniejszej sprawie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Powódka Gmina Miasto S. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w S. zaskarżyła powyższy wyrok w całości, zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, stanowiącą naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c., mającą wpływ na wynik postępowania, polegającą na:

1.1. ustaleniu następujących faktów niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy:

1.1.1. przyjęcie, że istotą sporu pomiędzy stronami jest to, która ze stron ma pokrywać koszty opieki i wychowania małoletniego M. Z. (1) w czasie umieszczenia go w Zakładzie (...) Sp. z o.o. (dalej jako (...)), podczas gdy z zebranego i bezspornego materiału dowodowego wynika, że spór dotyczy jedynie tego, czy to Gmina Miasto S. miała w tym czasie obowiązek finansowania pobytu małoletniego w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej w D. (dalej jako „RPOT w D.”), a jego pobyt w ZPOP w P. jest finansowany przez Powiat (...);

2.2.1. przyjęcie, że w wyniku postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2019 r., w sprawie o sygn. akt: VIII Nsm 235/18 nie doszło do zmiany podmiotu sprawującego bieżącą pieczę nad małoletnim M. Z. (1), podczas gdy taka zmiana w rzeczywistości miała miejsce;

2.2.2. przyjęcie, że RPOT w D. od dnia 24 września 2019 r. nadal miał obowiązek sprawować bieżącą pieczę nad małoletnim M. Z. (1), podczas gdy faktycznie bieżącą pieczę sprawował Dyrektor ZPOP P., czego konsekwencją było przyjęcie, że to Gmina Miasto S. – MOPR S. zobligowana była do pokrywania kosztów pobytu małoletniego w RPOT w D. nawet wtedy, gdy małoletni faktycznie w tym czasie w placówce nie przebywał a jego pobyt w RPOT w D. definitywnie ustał;

1.2. zastosowaniu przez sąd dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów poprzez:

1.2.1. przyjęcie, że okres przebywania małoletniego M. Z. (1) w ZPOP P. od dnia 24 września 2019 r. do dnia wejścia do obrotu prawnego postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie o sygn. akt: VIII Nsm 235/18 – wypełnia przesłanki jego pobytu w RPOT w D. w rozumieniu porozumienia nr (...) z dnia 22 lutego 2016 r. obowiązującego pomiędzy stronami, podczas, gdy małoletni M. Z. (1) faktycznie nie przebywał w RPOT w D., a bieżącą pieczę nad małoletnim sprawował Dyrektor ZPOP P.;

1.2.2. całkowite pominięcie znaczenia dowodowego stanowiska Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie zawartego w piśmie z dnia 3 sierpnia 2020 r. W uzasadnieniu Wyroku, Sąd I instancji ograniczył się wyłącznie do przytoczenia faktu istnienia powyższego pisma w stanie faktycznym, lecz w żaden sposób nie dokonał jego oceny jako dowodu w sprawie. W konsekwencji, Sąd I instancji dopuścił się dowolnej oceny postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie o sygn. akt: VIII Nsm 235/18, bez odniesienia do wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie;

2. naruszenie przepisu art. 112⁽¹⁾ § 1 pkt 2) ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy poprzez jego nie zastosowanie i przyjęcie, że postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie o sygn. akt: VIII Nsm 235/18 nie spowodowało zmiany podmiotu sprawującego bieżącą pieczę nad małoletnim M. Z. (1) na Dyrektora ZPOP P., czego konsekwencją było przyjęcie, że to Gmina Miasto S. – MOPR S. zobligowana była do pokrywania kosztów pobytu małoletniego w RPOT w D. nawet wtedy, gdy małoletni faktycznie w tym czasie w placówce nie przebywał, a jego pobyt w RPOT w D. definitywnie ustał, zaś koszty pobytu w innej placówce pokrywał (...) P.;

3. naruszenie przepisu art. 109 § 2 pkt 5 w zw. z § 1 krio poprzez jego błędną wykładnię, nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie o sygn. akt: VIII Nsm 235/18 nie spowodowało umieszczenia małoletniego M. Z. (1) w ZPOP P. i w konsekwencji, że nie doszło do zmiany postanowienia tegoż Sądu z dnia 3 lutego 2016 r. umieszczającego małoletniego w RPOT w D.;

4. naruszenie przepisu art. 410 k.c. w zw. z § 3 ust. 7 porozumienia nr (...) z dnia 22 lutego 2016 r. poprzez ich niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że po stronie pozwanego nie zaktualizował się ujęty zawartym porozumieniu obowiązek zwrotu nadpłaconej przez powoda należności;

5. naruszenie przepisu art. 189 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że po stronie powoda nie zaktualizowało się roszczenie o ustalenie, że wierzytelności obejmujące należności żądane przez pozwanego od powoda za miesiące IV, V, VI, VII i VIII 2020 r. w kwotach miesięcznych po 8.195,01 zł, o łącznej kwocie 49.170,06 zł oraz żądane od tych kwot odsetki – 183,74 zł wynikające z noty odsetkowej oraz dalsze, nie istnieją i nigdy nie powstały.

W oparciu o powyższe zarzuty, szerzej omówione w uzasadnieniu apelacji, powódka Gmina Miasto S. wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w ramach powództwa głównego poprzez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 49.398,45 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 7 lipca 2020 r. do dnia zapłaty; ustalenie, że wierzytelności obejmujące należności żądane przez pozwanego od powoda w oparciu o porozumienie nr (...) z dnia 22 lutego 2016 roku zawarte pomiędzy Gminą Miasto S., a Powiatem M. za miesiące IV, V, VI, VII i VIII 2020 r. w kwotach miesięcznych po 8.195,01 zł, o łącznej kwocie 49.170,06 zł oraz żądane od tych kwot odsetki – 183,74 zł, wynikające z noty odsetkowej oraz dalsze, nie istnieją i nigdy nie powstały; zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przypisanych, za obie instancje, natomiast w zakresie powództwa wzajemnego (poprzednia sygn. akt: C 308/21): oddalenie powództwa w całości, zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przypisanych za obie instancje.

Pozwany Powiat (...), w odpowiedzi na apelację powódki, wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przypisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna, podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że zgodnie z art. 382 k.p.c. Sąd II instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z regulacji tej wynika, że postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy. Oznacza to z kolei, że wyrok sądu drugiej

instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i konkluzjach prawnych poprzedzonych ponowną oceną materiału procesowego w kontekście stanowisk stron oraz w granicach apelacji.

Wykonując ten obowiązek Sąd Apelacyjny dokonał własnej oceny przedstawionego pod osąd materiału procesowego i w jej wyniku stwierdził, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne (zawarte w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia zaskarżonego wyroku) nie są wadliwe i znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów. Sąd odwoławczy ustalenia Sądu Okręgowego czyni częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ponownego ich szczegółowego przytaczania (art. 387 §2¹ k.p.c.).

Dokonując oceny prawnej żądań pozwu w kontekście opisanej wyżej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia stwierdzić należy, że nie budzi wątpliwości kwalifikacja prawna żądań pozwu, oraz ocena prawa tych żądań przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Ta część argumentacji Sądu Okręgowego także nie wymaga korekty i stanowi element oceny Sądu odwoławczego bez konieczności ponawiania wyводу (art. 387 §2¹ pkt. 2) k.p.c.). Niezbędne uzupełnienia przedstawione zostaną w ramach odniesienia się do zarzutów apelacyjnych.

Odnosnie do sposobu ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy skarżąca podniosła zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. mający polegać na dokonaniu ustaleń niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy oraz zastosowaniu przez sąd dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów. W tym kontekście zaakcentować należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym tego rodzaju zarzut może być uznany za zasadny jedynie w przypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa, czy w sposób oczywisty błędna, jako dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd odwoławczy przeprowadza bowiem kontrolę legalności oceny dowodów dokonanej przez sąd pierwszej instancji, czyli bada, czy zostały zachowane kryteria określone w art. 233 § 1 k.p.c. Ocena dowodów jest natomiast jednym z elementów kompetencji jurysdykcyjnych (władzy orzecniczej) sądu i wyrazem stosowania prawa procesowego. Jeżeli więc po weryfikacji całokształtu materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami wiedzy oraz doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza art. 233 § 1 k.p.c. i musi być uznana za prawidłową, choćby nawet w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego (po uznaniu innych z wykluczających się dowodów za wiarygodne), dawały się wysnuć spójne logicznie wnioski odmienne.

Po wtóre dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza więc stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest podanie i uzasadnienie przyczyn wykazujących to, że sąd nie zachował opisanego wzorca oceny. Skarżący powinien zatem wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (por. wyroki SN z dnia: 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00; 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99; 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99). Jak wyjaśniono wyżej, jako zasadnicze kryteria tej oceny wyróżnia się zgodność wniosków sądu z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz komplementarność (spójność) argumentacji polegającą na wyprowadzaniu poprawnych wniosków z całokształtu materiału procesowego. Komplementarność ta będzie naruszana w przypadku nieuzasadnionego pominięcia przez Sąd wniosków przeciwnych wynikających z części dowodów. Zatem skarżący nie może poprzestać na przedstawieniu własnej (korzystnej dla jego stanowiska procesowego) oceny znaczenia i waloru procesowego poszczególnych dowodów, lecz musi wyeksponować i uzasadnić zaistnienie takich okoliczności, które świadczyć będą o sprzeczności logicznej oceny dokonanej przez sąd jej nieprzystawiania do wniosków jakie należy wyprowadzić z zasad doświadczenia życiowego czy też wady polegającej na zaniechaniu wzięcia pod uwagę wniosków wynikających z nieocenionych przez sąd dowodów.

Odnosząc się w tym kontekście prawnym do zarzutu dotyczącego zastosowaniu przez sąd dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że okres przebywania małoletniego M. Z. (1) w ZPOP P. od dnia 24 września 2019 r. do dnia wejścia do obrotu prawnego postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie o sygn. akt: VIII Nsm 235/18, wypełnia przesłanki jego pobytu w RPOT

w D. w rozumieniu porozumienia nr (...) z dnia 22 lutego 2016 r., obowiązującego pomiędzy stronami, podczas gdy – zdaniem powódki – małoletni M. Z. (1) faktycznie nie przebywał w RPOT w D., a bieżącą pieczę nad małoletnim sprawował Dyrektor ZPOP P., stwierdzić należy, iż skarżąca nie wskazała jakie konkretnie dowody pozostały poza oceną Sądu Okręgowego, a także które dowody zostały ocenione z naruszeniem zasad wynikających z art. 233 § 1 k.p.c., co czyni zarzut w tym zakresie nieweryfikowalnym.

Co więcej, oceniając stanowisko skarżącej w kontekście tak sformułowanego zarzutu, jak również dalszych zarzutów podniesionych w ramach naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zauważyć trzeba, że pozwana w istocie nie kwestionuje dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, wyodrębnionych w pierwszej części uzasadnienia, choćby poprzez wskazanie błędów w ocenie materiału procesowego, stanowiącego kanwę tych ustaleń, a wyłącznie poprzestaje na kwestionowaniu poprawności wyprowadzenia przez Sąd Okręgowy – w uwarunkowaniach przedmiotowej sprawy – wniosków prawnych opisanych w zarzutach apelacji. Tego rodzaju sposób argumentacji, kwalifikowany być winien, na płaszczyźnie procesowej, jako zarzut obrazy prawa materialnego.

Wbrew błędnemu przekonaniu powódki, to czy w wyniku postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2019 r., wydanego w sprawie o sygn. akt: VIII Nsm 235/18, doszło do zmiany podmiotu sprawującego bieżącą pieczę nad małoletnim M. Z. (1), jak również kwestia, czy RPOT w D. od dnia 24 września 2019 r. nadal miał obowiązek sprawować bieżącą pieczę nad małoletnim M. Z. (1), nie dotyczą wadliwych ustaleń faktycznych, będących konsekwencją oceny dowodów, dokonanej z przekroczeniem art. 233 § 1 k.p.c., lecz obejmuje zagadnienia materialnoprawne, które zostaną omówione w dalszej części uzasadnienia.

W analogiczny sposób należy odnieść się do zarzutu pominięcia przez Sąd Okręgowy znaczenia dowodowego stanowiska Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie, zawartego w piśmie z dnia 3 sierpnia 2020 r. Sąd Apelacyjny wskazuje, że – wbrew błędnemu przekonaniu skarżącej – Sąd I instancji poczynił w oparciu o ten dokument odpowiednie ustalenia faktyczne, czemu dał wyraz w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia wyroku. Kwestia zaś, czy w oparciu o te ustalenia wyciągnął określone wnioski prawne winna być ewentualnie kwestionowana w ramach zarzutów prawa materialnego. Stąd też podnoszony przez powódkę w tym zakresie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. pozostaje chybiony.

W rezultacie stwierdzić należy, że skarżąca nie wykazała, by Sąd Okręgowy błędnie ustalił podstawę faktyczną rozstrzygnięcia odnośnie do żądań zgłaszanych w którejkolwiek z połączonych spraw.

Przechodząc do materialnoprawnej analizy powództw, uwzględniając treść zarzutów apelacji, stwierdzić należy, że fundamentalną kwestią z punktu widzenia rozpoznania niniejszej sprawy jest ocena, czy postanowienia porozumienia z dnia 22 lutego 2016 r. nr (...), regulują kwestie związane z utrzymaniem małoletniego M. Z. (1) w sytuacji, gdy małoletni faktycznie nie przebywał w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. (dalej: RPOT).

Gmina Miasto S. podnosiła bowiem w obu sprawach, że zgodnie z zawartym przez strony porozumieniem nr (...), które regulowało przyjęcie, ustalenie warunków pobytu i wysokości wydatków na opiekę i wychowanie M. Z. (1) w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej w D., prowadzonej przez pozwanego, powódka była zobowiązana do przekazywania środków finansowych tytułem wydatków na utrzymanie dziecka w placówce wyłącznie wtedy, gdy małoletni w rzeczywistości przebywał w placówce. Zdaniem powódki, od czasu przekazania małoletniego do Zakładu (...) Sp. z o.o. (dalej (...)) w K., całość bieżącej pieczy nad małoletnim sprawował Dyrektor (...), wobec czego brak było podstaw do finansowania przez Gminę Miasto S. pobytu podopiecznego w ośrodku w D..

Powiat (...) argumentował żądanie oddalenia powództwa Gminy Miasto S., jak i dochodzone przez siebie roszczenie o zapłatę kwoty 81.950,01 zł tym, że postanowienie z dnia 4 czerwca 2019 r. wydane przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VIII Nsm 235/18 o zmianę postanowienia w zakresie władzy rodzicielskiej nad małoletnim M. Z. (1), udzielające zabezpieczenia na czas trwania postępowania poprzez upoważnienie Dyrektora Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. do samodzielnego dokonania wszelkich czynności faktycznych i prawnych niezbędnych do umieszczenia na leczenie psychiatryczne małoletniego M. Z. (1) w Zakładzie (...) dla Dzieci i Młodzieży, będącego jednostką organizacyjną Ośrodka (...) Sp. z o.o. w K. (...) ul. (...), nie odnosi się do zmiany

pieczy zastępczej i nie zmienia faktu umieszczenia małoletniego w instytucjonalnej pieczy zastępczej w RPOT w D.. W związku z powyższym, w ocenie pozwanego Powiatu (...), Gmina Miasto S., na mocy zawartego przez strony – na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 2 i ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – porozumienia jest podmiotem zobowiązanym do przekazywania środków finansowych tytułem wydatków na utrzymanie dziecka w placówce, w wysokości ustalonej Zarządzeniem Marszałka Województwa (...), ogłaszanym co roku w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) do dnia 31 marca danego roku.

Porozumienie to niewątpliwie służyło repartycji kosztów związanych z wykonywaniem przez powiaty jako jednostki samorządu terytorialnego zadań publicznych związanych z zapewnieniem pieczy zastępczej dla dzieci zamieszkałych w granicach konkretnego powiatu, względnie finansowania takiej pieczy jeżeli wykonywana jest ona przez jednostki organizacyjne finansowane przez inne powiaty. Treści porozumienia musi więc być oceniana w kontekście prawnym stworzonym przez przedstawiło szeroko w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku normy cytowanej wyżej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dalej cytowanej jako u.w.r.)

Koniecznym jest zatem odwołanie się do przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2022.447 t.j.) – dalej: u.w.r., normującej kwestię dotyczącą ponoszenia wydatków za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Odwołując się do przepisów ustawy wskazać należy, że z przepisu art. 191 ust. 1 ww. ustawy wprost wynika, iż wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. W związku z powyższym należy zaznaczyć, że przy ustaleniu powiatu obowiązującego do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej konieczne jest ustalenie miejsca zamieszkania dziecka. Istotny prawnie jest przy tym stan rzeczy istniejący przed umieszczeniem dziecka po raz pierwszy w pieczy zastępczej. W świetle powyższej regulacji bez znaczenia pozostaje natomiast to, jak kształtowało się miejsce faktycznego pobytu dziecka od chwili umieszczenia go w pieczy zastępczej. Kwestia ta wymagałaby rozważenia jedynie w sytuacji zmiany postanowienia sądu rodzinnego w zakresie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Dostrzec należy przy tym, że przepis art. 191 ust 4 u.w.r. przewiduje, iż w przypadku powrotu dziecka do rodziny i ponownego umieszczenia go w pieczy zastępczej, wydatki ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed ponownym umieszczeniem go w pieczy zastępczej. Taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie.

Przez pryzmat ustawowego celu porozumienia należy też dokonywać wykładni oświadczeń woli obu stron i oceniać skutki prawne umowy.

Według art. 65 § 1 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. Zgodnie z art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Wielokrotnie już wskazywano w literaturze i orzecznictwie, że tekst umowy (sporządzonej w formie pisemnej lub dokumentowej) jest podstawą dla ustalenia rzeczywistej treści i znaczenia składanego w tej formie oświadczenia. Niemniej sporne postanowienie należy odczytywać, biorąc pod uwagę tekst całego dokumentu i kontekst sytuacyjny (okoliczności, w jakich oświadczenia woli były składane). Istotne z tej perspektywy są więc cele, jakie strony zamierzały (zgodnie) osiągnąć zgadzając się na poszczególne postanowienia umowne.

W przypadku umów celem procesu wykładni jest więc odtworzenie znaczenia jakie obie strony nadawały składanemu oświadczeniu woli w momencie jego wyrażania (subiektywny wzorzec wykładni). Sformułowanie art. 65 § 2 k.c. wskazuje wyraźnie, że badanie nie może ograniczać się do analizy dosłownego brzmienia umowy, lecz musi objąć wszystkie okoliczności umożliwiające ocenę, jaka była rzeczywista wola umawiających się kontrahentów. Wskazuje się w orzecznictwie, że proces ustalania treści umowy powinien przebiegać według reguł wykładni kombinowanej. Gdyby się okazało, że nie da się stwierdzić, jak strony rozumiały sporne postanowienia umowy w chwili jej zawarcia, sąd powinien ustalić ich znaczenie według wzorca obiektywnego, opartego o założenie, że zastosowanie reguł z art. 65 § 1 k.c. nakazuje otoczyć ochroną adresata oświadczenia woli, który przyjął je, określając jego treść przy zastosowaniu starannych zabiegów interpretacyjnych. Sąd, kierując się wynikającymi z art. 65 k.c. dyrektywami wykładni umowy, powinien brać pod uwagę nie tylko postanowienie spornego fragmentu umowy, lecz również

uwzględniać inne, związane z nim postanowienia umowy, a także kontekst faktyczny, w którym projekt umowy uzgodniono i z uwzględnieniem, którego ją zawierano. Zgodny zamiar stron wyraża się w uzgodnieniu istotnych okoliczności i określić go można jako intencję stron, co do skutków prawnych, jakie mają nastąpić w związku z zawarciem umowy (por. art. wyroki Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2011 r., I CSK 193/10 oraz I CSK 173/10; z 21 grudnia 2010 r., III CSK 47/10 oraz z 2 grudnia 2010 r., II PK 134/10, Legalis).

Uwzględniając powyższe, stwierdzić należy, że w realiach przedmiotowej sprawy skarżąca błędnie wnioskuje, jakoby na mocy wskazanego porozumienia obowiązek utrzymania małoletniego istniał wyłącznie w czasie faktycznego pobytu M. Z. (1) w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D.. Ustawowym celem porozumienia w świetle cytowanego wyżej art. 191 u.w.r. nie było bowiem jedynie (obrazowo rzecz ujmując) uzyskanie przez Gminę Miasto S. od Powiatu (...) „usługi” polegającej na zapewnieniu małoletniemu miejsca pobytu i utrzymania w trakcie przebywania w ośrodku finansowanym przez Powiat.

Niewątpliwie ustawowym celem porozumienia jest redystrybucja środków mających odzwierciedlać zryczałtowaną partycypację w kosztach wykonania wszystkich obowiązków wiążących się z wykonaniem zastępczej pieczy instytucjonalnej między powiatem, który jest z mocy ustawy jest zobowiązany do wykonywania takiej pieczy (lecz zostaje zwolniony z jej wykonywania) i jej finansowania, a podmiotem, któremu wskutek określonych zaszczości prawnych wykonywanie takiej pieczy powierzono („mimo że w świetle ustawy nie jest zobowiązany do jej finansowania). Podmiot wykonujący pieczę musi zorganizować kosztochłonne wykonanie obowiązków z tym związanych (a zatem szeregu czynności związanych nie tylko z bezpośrednim utrzymaniem osoby poddanej pieczy zastępczej ale też obowiązków o charakterze organizacyjnym związanych np. z zatrudnieniem odpowiedniego personelu, utrzymaniem infrastruktury ośrodka, w którym piecza jest wykonywana itp.).

W tym kontekście, stawianej przez skarżącą Gminę tezy ograniczającej obowiązek świadczenia wyłącznie do sytuacji w której osoba poddana pieczy przebywa w ośrodku zarządzanym przez Powiat (...) nie sposób uzasadnić na podstawie treści postanowień zawartego przez strony porozumienia nr (...) z dnia 22 lutego 2016 r. Zauważyć należy, iż na mocy tego porozumienia Gmina Miasto S. (właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej) zobowiązała się do przekazywania środków finansowych na utrzymanie małoletniego M. Z. (1), umieszczonego w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej w D. (RPOT), prowadzonej przez Powiat (...), w wysokości ustalonej Zarządzeniem Marszałka Województwa (...), ogłaszanym co roku w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) do dnia 31 marca danego roku (§ 1 ust. 1-2, § 2 ust. 1). Zdaniem Sądu odwoławczego, oceniane postanowienia porozumienia nie budzą obiektywnie wątpliwości interpretacyjnych. Niewątpliwie obowiązek okresowej zapłaty kwoty zryczałtowanej istniał przez cały okres w którym piecza zastępcza wykonywana byłaby przez powiat (...) niezależnie od faktycznego zakresu wydatków ponoszonych w danym okresie rozliczeniowym w związku z wykonywaniem pieczy. Z kolei powiat (...) był zobowiązany do zapewnienia odpowiedniego standardu pieczy (w tym też np. ponoszenia szczególnych kosztów ewentualnego leczenia dziecka w zakresie w jakim nie byłyby one refundowane przez ubezpieczenie zdrowotne, czy też innych wydatków szczególnych i nieuwzględnianych przy wyliczeniu wysokości świadczenia).

Odwracając argumentację stwierdzić można, że gdyby wolą stron porozumienia – będącymi profesjonalnymi podmiotami – byłoby ustalenie omawianego obowiązku wyłącznie w czasie faktycznego (fizycznego) pobytu dziecka w placówce, tak jak akcentuje apelująca, to z pewnością znalazłoby to swoje odzwierciedlenie w jednoznacznie brzmiącym postanowieniu umownym. Brak jakichkolwiek regulacji w tym zakresie nie pozwala uznać stanowiska strony powodowej za trafne.

W tym kontekście oceniać należy znaczenie prawne postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia stanowiącego jeden z zasadniczych argumentów powoływanych przez Gminę S. dla uzasadnienia swojego stanowiska w obu sprawach

Okolicznością bezsporną było, że postanowieniem z dnia 4 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydział Rodzinny i Nieletnich, w sprawie o zmianę postanowienia w zakresie władzy rodzicielskiej nad małoletnim M. Z. (1) (sygn. akt VIII Nsm 235/18), udzielił z urzędu zabezpieczenia na czas trwania postępowania

poprzez upoważnienie Dyrektora Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. do samodzielnego dokonania wszelkich czynności faktycznych i prawnych niezbędnych do umieszczenia na leczenie psychiatryczne małoletniego M. Z. (1) w Zakładzie (...) dla Dzieci i Młodzieży, będącego jednostką organizacyjną Ośrodka (...) Sp. z o.o. w K. (...) ul. (...). Po podjęciu stosownych czynności przez upoważniony podmiot na podstawie tego postanowienia, małoletni przebywał w (...) od dnia 24 września 2019 r.

Jednak jak trafnie wywodzi Powiat (...) w niniejszej sprawie, w przypadku skierowania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do regionalnego ośrodka leczniczo-rehabilitacyjnego nie następuje jednoczesne uchylene postanowienia o umieszczeniu w pieczy zastępczej (czy też zmiana podmiotu, któremu powierzono wykonywanie tej pieczy). Pomimo zatem, że M. Z. (1) przebywał na leczeniu psychiatrycznym w Zakładzie Pielęgniarsko-Opiekuńczo-Psychiatrycznym w Z., stanowiącym oddział Zakładu w K., to jednak w dalszym ciągu pozostawał w instytucjonalnej pieczy zastępczej, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu rodzinnego, a prowadzona przez Powiat (...) placówka nadal sprawowała prawną opiekę nad chłopcem. Zatem postanowienie z 4 czerwca 2019 mailo jedynie upoważniać do dokonania czynności co do których wymagana była zgoda sądu opiekuńczego.

Za całkowicie chybione uznać należy więc stanowisko skarżącej, jakoby postanowienie udzielające zabezpieczenia z 4 czerwca 2019 r. (VIII Nsm 235/18) stanowiło zmianę postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 3 lutego 2016 r. o sygn. akt VIII Nsm 818/15, na mocy którego małoletni M. Z. (1) został umieszczony w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w D.. Jak słusznie bowiem zważył Sąd I instancji, sama konstrukcja sentencji postanowienia zabezpieczającego z 4 czerwca 2019 r. daje wyłącznie podstawę do uznania, że określało ono jedynie sposób realizacji tej pieczy (upoważniało podmiot sprawujący pieczę do podjęcia określonej w postanowieniu czynności związanej ze sposobem leczenia małoletniego).

Orzeczenie to zostało wydane wyłącznie celem wyposażenia podmiotu sprawującego pieczę zastępczą w kompetencję prawną do dokonania czynności pozwalających na zapewnienie małoletniemu pomocy psychiatrycznej, zgodnie z zaleceniami lekarza prowadzącego. Nie sposób utożsamiać udzielenia przez sąd (w ramach orzeczenia o charakterze incydentalnym jakim jest postanowienie zabezpieczające) upoważnienia danemu podmiotowi, a w tym przypadku wyrażenia zgody na organizację procesu leczenia małoletniego, ze zmianą formy pieczy zastępczej.

Skoro zaś stosownie do treści art. 35 ust. 1 u.w.r. umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, zwolnienie dziecka z teje pieczy również wymaga stosownego postanowienia sądu.

Nie sposób też przyjąć, by powoływane przez skarżącego pismo skierowane przez Sąd Rejonowy do Gminy miało charakter takiego postanowienia. Skoro pismo to nie miało prawnego charakteru orzeczenia to, wbrew twierdzeniom apelującej, Sąd meriti nie był w żaden sposób związany dokonaną w przedmiotowym piśmie wykładnią. Mając na uwadze powyższe, zgodzić się należało z Sądem I instancji, że nadał istniał określony porozumieniem stron obowiązek po stronie powódki finansowania tej pieczy, zaś zmiany miejsca przebywania dziecka pozostawały bez wpływu na podmiot zobowiązany do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie chłopca.

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że umieszczenie M. Z. (1) w prowadzonej przez Powiat (...) placówce związany był z ustanowieniem pieczy zastępczej, natomiast sam pobyt chłopca na leczeniu psychiatrycznym – w zamiarze – miał mieć charakter czasowy (związany z procesem leczenia, którego długości nie sposób było oszacować). Decyzyjność w tym zakresie posiadał jedynie zespół psychiatrów, których konsylia odbywały się od dwóch do czterech razy w roku. Sąd I instancji zasadnie zważył, że pobyt podopiecznego w Zakładzie w K. należy traktować podobnie jak każdy inny pobyt poza głównym ośrodkiem, jak choćby poprzez umieszczenie w szpitalu w celu krótko/długotrwałego leczenia. Wówczas także doszłoby do faktycznej zmiany miejsca pobytu dziecka, co nie oznacza, że placówka opiekuńczo-terapeutyczna w D. zwolniona zostałaby z obowiązku sprawowania pieczy nad małoletnim.

Na uwzględnienie nie zasługuje również ta część argumentacji skarżącej, w której podaje ona, iż ze zgromadzonych w sprawie dowodów, w szczególności z wniosków Dyrektora RPOT wynika, że jego intencją nie było jedynie czasowe oddanie dziecka na leczenie psychiatryczne, lecz docelowa zmiana formy świadczonego na rzecz dziecka wsparcia. We wniosku Dyrektora RPOT w D. z dnia 18 maja 2019 r., skierowanego do Sądu Rejonowego w Szczecinie, wprost

wskazano, że jest to wniosek o umieszczenie małoletniego w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży na leczenie psychiatryczne (k. 169).

W aspekcie powyższego wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 112⁽¹⁾ § 1 k.r.o. najważniejszym elementem pieczy zastępczej jest „bieżąca piecza nad dzieckiem”, która swym zakresem obejmuje: wychowanie dziecka, kierowanie dzieckiem, zapewnienie dziecku odpowiednich warunków bytowych, troskę o zdrowie i bezpieczeństwo dziecka (zob. A. Zieliński, Prawo rodzinne i opiekuńcze w zarysie, Warszawa 2011, s. 193). Nadto, rodzina zastępcza, a także prowadzący rodzinny dom dziecka albo kierujący placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym w świetle przepisu art. 112⁽¹⁾ § 1 pkt 1 k.r.o. mają prawo i obowiązek reprezentowania dziecka w sprawach wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem i wychowania, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb. Do czasu zmiany postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 3 lutego 2016 r. o sygn. akt VIII Nsm 818/15, na mocy którego małoletni M. Z. (1) został umieszczony w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w D., uprawnionym, a jednocześnie obowiązany, do sprawowania pieczy (w rozumieniu art. 112⁽¹⁾ k.r.o.) nad M. Z. (1), również w czasie pobytu w zakładzie pielęgnacyjnoopiekuńczym, była placówka opiekuńczo-wychowawcza. Ta natomiast nastąpiła dopiero na mocy postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 27 stycznia 2021 r. w sprawie VIII Nsm 235/18, zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 3 lutego 2016 r. (VIII Nsm 818/15), poprzez umieszczenie małoletniego M. Z. (1), urodzonego (...) w P., w Ośrodku (...) Sp. z o.o. K., ul. (...), (...)-(...) Z..

W rezultacie nie można przyjąć, by Sąd Okręgowy naruszył normę art. 112¹ k.r.o. względnie art. 109 k.r.o.

W konsekwencji w ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma też w sprawie niniejszej podstaw do zastosowania przepisu art. 410 § 2 k.c., zgodnie z którym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Bezsprzecznie argumentacja prezentowana przez Gminę Miasto S. zmierzała do wykazania, iż odpadła podstawa świadczenia oraz zaktualizował się obowiązek zwrotu nadpłaconej przez powódkę należności (stosownie do § 3 ust. 7 porozumienia nr (...)), albowiem Gmina zobowiązana była do ponoszenia wydatków na utrzymanie M. Z. (1) wyłącznie w czasie faktycznego pobytu dziecka w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej w D..

Przedstawiona wyżej wykładnia prowadząc do wniosku, że (skorelowany z obowiązkiem świadczenia przez Gminę S.) obowiązek utrzymania dziecka spoczywał Powiecie (...) do czasu kiedy dziecko było choćby formalnie pensjonariuszem Ośrodka (nienależnie od tego, czy przebywało stale w nim, czy też np., w celu leczenia czasowo miało inne miejsce pobytu) czyni bezzasadnym. stanowisko Gminy co do odpadnięcia obowiązku świadczenia.

W tym kontekście też dostrzec należy, że od dnia umieszczenia małoletniego M. Z. (1) w (...), tj. 24 września 2019 r., do Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. nikogo nie przyjęto na jego miejsce. Było to racjonalne działanie choćby z tego względu, że nieznanym był wówczas rzeczywisty czas przebywania małoletniego w tej placówce. Zgodnie zaś z § 18 ust. 1 Regulaminu Organizacyjnego RPOT w D., uchwalonego uchwałą Nr (...) Zarządu Powiatu w M. z dnia 23 października 2014 r., pobyt w tej placówce w przypadku: 1) powrotu dziecka do rodziców, 2) zakwalifikowania dziecka do innej formy opieki, 3) orzeczenia sądu o zakończeniu pobytu dziecka w Placówce. Żadna z ww. sytuacji nie nastąpiła wskutek skierowania chłopca na leczenie psychiatryczne do (...). Rację ma zatem pozwany, że pobyt w (...) stanowił w okresie objętym sporem jedynie formę leczenia małoletniego, tj. terapię psychiatryczną, a sam P. nie był wówczas formą instytucjonalnej pieczy zastępczej w rozumieniu art. 34 w zw. z art. 93 u.w.r. (nie wchodzi do zamkniętego katalogu tych form).

Jak wynika z materiału procesowego jest to zakład opieki zdrowotnej udzielający świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży z całego kraju. Świadczenia obejmują opiekę, pielęgnację oraz leczenie chorych

ze znacznymi i utrwalonymi zaburzeniami zachowania, a okres pobytu w placówce zależny jest od stanu zdrowia pacjenta, którego a priori nie sposób oszacować.

Jednakże jeśli podmiot ten nie sprawuje pieczy zastępczej, to w czasie pobytu pacjenta w tym ośrodku, nadal musi być „zarezerwowane” (nie może być udzielone innemu pensjonariuszowi) miejsce dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w placówce opiekuńczo-terapeutycznej. Tym samym wobec nieumieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej w miejsce M. Z. (1) innego dziecka bezsprzecznie placówka ponosiła w okresie objętym sporem związany z wykonywaniem pieczy nad nim koszt utrzymania chłopca np. w postaci wynagrodzenia opiekunów, terapeutów, jak również opłat stałych związanych z utrzymaniem obiektu, mediów, utrzymania czystości. Gmina S. w toku procesu nie kwestionowała wysokości kwot należnych za utrzymanie małoletniego w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej w D., koncentrując swoje zarzuty wyłącznie wokół zasady ich ponoszenia.

Mając na uwadze powyższe, zgodzić się należało z Sądem I instancji, że w okresie objętym sporem w obu sprawach istniał (określony opisanym wyżej porozumieniem stron) obowiązek po stronie powódki finansowania tej pieczy, zaś zmiany miejsca przebywania dziecka (do czasu zwolnienia z pieczy przez Sąd) pozostawały bez wpływu na podmiot zobowiązany do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka oraz same przez się nie stanowiły zmiany podmiotu sprawującego pieczę instytucjonalną w rozumieniu kro oraz u.w.r. . W ocenie Sądu Apelacyjnego, konstrukcja przepisów regulujących kwestie ponoszenia kosztów utrzymania dziecka pozostającego w pieczy zastępczej, jak również treść porozumienia łączącego strony wskazuje, że nie odpadła przyczyna świadczenia powodowej Gminy względem pozwanego. Co więcej, tezę o niezasadności wywiedzionego przez Gminę Miasto S. powództwa, a w konsekwencji zasadności żądania zapłaty dochodzonego przez Powiat (...), umacnia stwierdzenie, iż pomimo pobytu M. Z. (1) w ZPOP, Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutycznej w D. ponosiła koszty utrzymania dziecka.

Stąd też nie naruszył Sąd Okręgowy normy art. 410 k.c. odmawiając jej zastosowania.

Bezzasadnie zarzuca skarżący naruszenie art. 189 k.p.c. Sąd Okręgowy bowiem nie oddalił powództwa Gminy w zakresie żądania ustalenia z tej przyczyny, że skarżący nie wykazał istnienia interesu prawnego (a takie rozstrzygnięcie mogłoby uzasadniać formułowanie zarzutu błędnego zastosowania normy art. 189 k.p.c.). Sąd dokonał bowiem merytorycznej oceny treści stosunku prawnego między stronami, zaś oddalenie powództwa o ustalenie było następstwem przesądzenia treści tego stosunku zgodnie z twierdzeniami Powiatu (...) (istnienia obowiązku spełnienia świadczenia) . Z tej przyczyny nie znajduje uzasadnienia także ostatni z formułowanych w skardze apelacyjnej zarzutów.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, apelację powódki jako bezzasadną należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c. Z uwagi na to, że wyrok zapadł w dwóch połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawach (art. 212 k.p.c.) o oddaleniu apelacji w każdej z tych spraw orzeczono odrębnie. mimo połączenia sprawy nie straciły bowiem swojego formalnie odrębnego charakteru i muszą być rozstrzygane przy uwzględnieniu tej odrębności.

Z tych przyczyn odrębnie orzekano także o kosztach postępowania apelacyjnego w każdej z połączonych spraw.

O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł, na podstawie art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Powiat M. wygrał proces w postępowaniu apelacyjnym w obu połączonych sprawach toteż w każdej ze spraw ma prawo domagać się zwrotu kosztów procesu, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego.

Wynagrodzenie to ustalono wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda w stawce minimalnej, adekwatnej dla wartości przedmiotu zaskarżenia w każdej ze spraw, stosowanie do § 2 pkt 6 § 10 ust. 1 pkt 2 Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

- Krzysztof Górski -